

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 1.6.2011
KOM(2011) 311 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU**

**Strategická vize pro evropské normy – další pokroky v posílení a urychlení udržitelného
růstu evropského hospodářství do roku 2020**

(Text s významem pro EHP)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU

Strategická vize pro evropské normy – další pokroky v posílení a urychlení udržitelného růstu evropského hospodářství do roku 2020

(Text s významem pro EHP)

1. STRATEGICKÁ VIZE PRO NORMY V EVROPĚ

1.1. Evropské normy

Normy jsou dobrovolné dokumenty definující technické požadavky nebo požadavky na jakost, jež mohou splňovat stávající nebo budoucí výrobky, výrobní postupy, služby nebo metody. Normy jsou výsledkem dobrovolné spolupráce mezi průmyslem, orgány veřejné správy a dalšími zúčastněnými stranami, které vzájemně spolupracují v rámci systému založeného na otevřenosti, transparentnosti a konsenzu.

Normy posilují obchod díky svému účinku, který se projevuje snižováním nákladů a asymetrie informací mezi stranou nabídky a stranou poptávky, zejména v případě přeshraničních transakcí. Několik ekonometrických studií zjistilo **jasnou souvislost na makroekonomické úrovni mezi normalizací v hospodářství, růstem produktivity, obchodem a celkovým hospodářským růstem**. Hospodářské přínosy normalizace mohou být pro různé země EU velmi rozdílné. Ze studií vyplývá, že dopad norem na roční růst HDP by se mohl pohybovat v rozmezí mezi 0,3 a 1 procentním bodem. V případě Německa se tento dopad odhaduje na 1 % hrubého národního produktu, v případě Francie na 0,8 % a v případě Spojeného království pouze na 0,3 %.

Jedním ze specifických aspektů dobrovolné spolupráce mezi průmyslem, orgány veřejné správy a dalšími zúčastněnými stranami v EU je vzrůstající počet **evropských norem**, které jsou přijímány evropskými normalizačními orgány (ENO)¹ a které se používají po celé EU. ENO jsou nezávislé organizace, které se řídí soukromým právem. Pro průmysl shrnují evropské normy osvědčené postupy v určité oblasti, protože ve stručnosti vyjadřují kolektivní odborné znalosti zúčastněných subjektů. **Velká většina evropských norem je stále iniciována průmyslem**, což poukazuje na to, že tyto nástroje převážně reagují na potřeby podniků a jsou orientovány na zájmy soukromého sektoru.

Evropská normalizace byla velmi úspěšná a byla jedním z hnacích faktorů při vytváření vnitřního trhu zboží. Evropské normy nahrazují vnitrostátní, často protichůdné normy, které jako takové mohou tvořit technické překážky pro vstup na vnitrostátní trh. Mnoho evropských norem vypracovávají na žádost Komise orgány ENO. U velké části těchto norem přijímaných na žádost Komise orgány ENO se

---

¹ Těmito orgány jsou: Evropský výbor pro normalizaci (CEN), Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) a Evropský ústav pro telekomunikační normy (ETSI).

jedná o takzvané „harmonizované normy“, které zajišťují, aby výrobky splňovaly základní požadavky stanovené v harmonizačních právních předpisech EU. Soulad s evropskou harmonizovanou normou zaručuje soulad s příslušnými požadavky stanovenými v příslušných harmonizačních právních předpisech EU, včetně požadavků na bezpečnost. Používání harmonizovaných norem je však stále ještě dobrovolné a výrobce může použít jakékoli jiné technické řešení, které prokáže, že jeho výrobek splňuje základní požadavky. Podíl evropských harmonizovaných norem se za poslední dvě desetiletí zvýšil ze 3,55 % na 20 % v roce 2009.

Evropské normy a normalizace jsou pro EU velmi efektivními politickými nástroji. Ačkoli mají normy a normalizace mnohem větší rozsah výhod pro evropské hospodářství, používají se jako politické nástroje, které mají mimo jiné zajišťovat interoperabilitu sítí a systémů, řádné fungování jednotného trhu, vysokou úroveň ochrany spotřebitele a ochrany životního prostředí a více inovací a větší sociální začlenění.

Bezpečnost spotřebitele je velmi důležitým prvkem mnoha evropských norem. Bezpečnost spotřebitele je obvykle prvořadým zájmem při vypracovávání a přijímání evropské normy. Pokud se ale problém související s bezpečností výrobku objeví až po jeho uvedení na trh (např. v důsledku kontroly prováděné v rámci dozoru nad trhem), měl by být zohledněn při přípravě nové normy nebo přepracování stávající normy. Znamená to, že mezi normalizací, bezpečností výrobku a dozorem nad trhem existuje úzké propojení, které bude v rámci budoucího přepracování právního rámce pro dozor nad trhem ještě posíleno.

Evropské a ostatní normy jsou pro digitální společnost nezbytným prvkem zajišťujícím interoperabilitu sítí a systémů, zejména v oblasti IKT. V digitálně orientované společnosti se řešení z oblasti IKT používají ve všech odvětvích hospodářství, stejně jako v našem každodenním životě. Řešení, aplikace a služby z oblasti IKT musí být schopny navzájem komunikovat a měly by být interoperabilní. Interoperabilita vyžaduje normy.

1.2. ...v rychle se měnící globální situaci

Svět se však mění. Používání norem se dříve omezovalo jen na výrobky, avšak nyní se stále více přechází k normám týkajícím se postupů a výroby, které se vztahují na celou řadu oblastí. V budoucnu **bude hrát evropská normalizace rozhodující úlohu ve velkém spektru oblastí, širším než v současnosti,** od podpory evropské konkurenceschopnosti, ochrany spotřebitele, zlepšení přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby až po řešení změny klimatu a účinné využívání zdrojů. K tomu, abychom byli schopni rychle reagovat na vyvíjející se potřeby ve všech oblastech, bude třeba zajistit komplexní, inkluzivní, účinný a technicky vyspělý evropský systém normalizace. Tento systém bude stavět na silných stránkách stávajícího systému, nicméně bude muset být pružný a umět reagovat na obtíže, které se v budoucnu objeví.

Je obzvlášť důležité, aby v oblastech, v nichž je Evropa hlavním inovátorem při rozvoji nových druhů obchodovatelného zboží, služeb a technologií, například v oblasti elektrických vozidel, bezpečnosti, energetické účinnosti a inteligentních sítí, byly evropské normy vypracovávány rychle v zájmu jejich prosazení jakožto norem mezinárodních. To by maximalizovalo výhodu „prvního tahu“ a zvýšilo

konkurenceschopnost evropského průmyslu. Ačkoli je úloha orgánů ENO nezbytně důležitá, budou mít v takových případech veškerá zpoždění při vypracování normy za následek to, že Komise přijme okamžité legislativní opatření.

Evropská rada na svém zasedání dne 4. února 2011 potvrdila, že normalizace je rozhodující rámcovou podmínkou pro zvýšení objemu soukromých investic do inovativního zboží a služeb a že **proces normalizace by měl být urychlen, zjednodušen a zmodernizován**. Pro evropské hospodářství je zásadní, aby se **evropská normalizace i dále přizpůsobovala rychle se měnící globální situaci a hospodářskému prostředí**. Rychlé zkrácení inovačních cyklů, sbližování technologií, tvrdá celosvětová hospodářská soutěž a nástup nových hráčů na celosvětovou scénu mohou vzbuzovat obavy ohledně udržitelnosti evropského systému normalizace při přizpůsobování se těmto výzvám. V nové globální éře se nemůže politická úloha procesu normalizace omezovat na podporu evropských právních předpisů. V mnoha oblastech dnes normalizace probíhá stále více na celosvětové úrovni a normy často vytvářejí dynamická a rychle reagující fóra a konsorcia, jako například v oblasti IKT. Za těchto okolností představuje strategické používání norem na jedné straně a evropská normalizace na straně druhé strategické prostředky pro zajištění konkurenceschopnosti EU a klíčový nástroj pro šíření znalostí, interoperabilitu, ověřování nových myšlenek a podporu inovací. Evropské normy mohou doplňovat, nikoli však nahrazovat evropské právní předpisy ani bránit evropskému zákonodárci řešit závažné otázky v EU.

Evropská normalizace se rozšíří do nových oblastí a bude pokrývat nová témata. V rychle se měnícím a globalizovaném ekonomickém kontextu budou normy více než kdy dříve představovat neocenitelný nástroj pro mezinárodní obchod. **Úspěch realizace evropských norem bude nicméně záviset na legitimitě a účinnosti postupů při jejich přijímání**. Jestliže chceme, aby evropské normy hrály globální úlohu, je třeba urychleně zlepšit inkluzivní přístup a rychlost celého procesu.

Normalizace bude hrát důležitou roli při podpoře strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, která je obsažena v několika stěžejních iniciativách. Unie inovací² zdůrazňuje, že pro podporu inovací je potřebný dynamický a pohotový evropský systém normalizace. Stěžejní iniciativa o průmyslové politice³ zdůrazňuje, že je třeba, aby evropská normalizace uměla v rychle se měnícím světě pružně reagovat, čímž by podpořila evropskou konkurenceschopnost na světovém trhu a splnila potřeby průmyslu i orgánů veřejné správy. Iniciativa Digitální agenda pro Evropu⁴ zdůrazňuje význam norem v oblasti IKT při dosahování interoperability mezi přístroji, aplikacemi, registry údajů, službami a sítěmi. A stěžejní iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“⁵ zdůrazňuje důležitou roli norem při podpoře ekologických inovací. Normalizace má rovněž význam v politických strategiích, jako jsou Akt o jednotném trhu⁶, sdělení ohledně obchodu, růstu a celosvětových záležitostí⁷ a strategie pro pomoc osobám se

---

² KOM(2010) 546.

³ KOM(2010) 614.

⁴ KOM(2010) 245.

⁵ KOM(2011) 21.

⁶ KOM(2011) 206.

⁷ KOM(2010) 612.

zdravotním postižením 2010–2020⁸. Evropská normalizace hraje důležitou roli i v rámci přepracování iniciativy „Small Business Act“ pro Evropu⁹. Ve sdělení týkajícím se „nové reakce na měnící se sousedství“¹⁰ se rovněž uvádí, že partnerské země musí dodržovat závazky týkající se přejímání norem EU v rámci jednání o obsáhlé a komplexní dohodě o volném obchodu.

Evropský systém normalizace, který podporuje strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, bude muset splňovat tyto **strategické cíle**:

- (1) **Normy musí být rychle k dispozici – zejména, ale ne jen – k zajištění interoperability** mezi službami a aplikacemi v oblasti **informačních a komunikačních technologií**, aby Evropa mohla výhod plynoucích z IKT plně využít. Nejvýznamnější normy v oblasti IKT vypracované orgány ENO nebo globálními fóry a konsorciemi v oblasti IKT by měly hrát přednější úlohu při splňování cílů veřejné politiky a společenských potřeb, pokud tyto normy splňují soubor kritérií kvality. Mělo by být možné používat tyto normy při zadávání veřejných zakázek nebo usnadnit vytváření politiky a právních předpisů.
- (2) Normalizace v EU bude i nadále významně přispívat k evropskému hospodářství. Evropské normy představují **silný strategický nástroj pro zvýšení konkurenceschopnosti podniků**. Jelikož evropské normy používají zejména podniky jako nástroj pro snazší proniknutí inovativního zboží na trh a dále ke snížení výrobních nákladů, **musí normy držet krok se stále rychlejšími vývojovými cykly výrobků**.
- (3) **Evropské normy vypracované evropskými normalizačními orgány budou muset reagovat na vzrůstající poptávku jakožto nástroj na podporu mnoha evropských politik a právních předpisů**. Evropská normalizace má a bude mít významný dopad při podpoře jednotného trhu zboží a služeb a při prevenci vzniku překážek obchodu v rámci EU. Používání norem jako politického nástroje je možné vzhledem k dlouhodobé tradici pevného partnerství mezi odborníky z průmyslu pracujícími na dobrovolné bázi, orgány veřejné správy EU, orgány ENO, národními normalizačními orgány a dalšími organizacemi, které vytvářejí normy. Orgány ENO odpovídají za vypracování a přijímání evropských norem ve spolupráci se svými členy¹¹.
- (4) **Evropské normy se budou stále více týkat skupin v evropské společnosti**, včetně mnoha druhů podniků a i řady jednotlivců. Norma je výsledkem konsenzu, jehož dosáhli účastníci při jejím vypracování. Dostatečně široká škála účastníků má tedy zásadní význam pro to, aby normu přijaly podniky i spotřebitelé. **Evropský systém normalizace musí být tudíž co nejinkluzivnější**, přičemž všichni partneři musí být pevně zakotveni v systému vycházejícím ze základních hodnot otevřenosti, transparentnosti

---

⁸ KOM(2010) 636.

⁹ KOM(2011) 78.

¹⁰ KOM(2011) 303.

¹¹ Členy CEN a CENELEC jsou národní normalizační orgány, zatímco ETSI používá tzv. smíšený model, v němž se členové z průmyslových odvětví přímo podílejí na přípravě norem, a výbory členských států jsou zapojeny až do konečné fáze schvalování evropské normy.

a vědecké spolehlivosti. Neustálé zlepšování struktur normalizace a správy bude rovněž vyžadovat efektivní a užší spolupráci mezi všemi partnery, především mezi evropskými normalizačními orgány a národními normalizačními orgány na jedné straně a orgány veřejné správy a zákonodárci na straně druhé.

- (5) Normy mají důležitou roli v **podpoře konkurenceschopnosti evropských podniků na celosvětovém trhu**, jelikož jim umožňují přístup na zahraniční trhy a vytváření obchodních partnerství po celém světě.

Tato strategie stanoví soubor opatření, legislativních i nelegislativních. Legislativní opatření jsou obsažena v průvodním návrhu nařízení o normalizaci, které aktualizuje a kombinuje stávající evropské právní předpisy a k němuž je připojeno posouzení dopadů¹². Nelegislativní opatření zahrnují opatření, jež mají být přijata Komisí, a řadu doporučení určených jiným subjektům v rámci evropského systému normalizace.

Všechna tato opatření vychází z výsledků rozsáhlého přezkumu evropského systému normalizace prováděného v letech 2008–2010, včetně zprávy EXPRESS¹³, dvou veřejných konzultací, bílé knihy týkající se modernizace normalizace v oblasti IKT v EU¹⁴ a řady hloubkových studií. Rovněž vychází ze zprávy Evropského parlamentu z října 2010 o budoucnosti evropské normalizace¹⁵, která klade důraz na to, aby se stavělo na přednostech a základních hodnotách stávajícího systému, a vyzývá ke zlepšení jeho nedostatků a nalezení optimální rovnováhy mezi evropským, vnitrostátním a mezinárodním rozměrem.

Významnost evropské normalizace pro evropské hospodářství a konkurenceschopnost evropských podniků znamená, že v dlouhodobé perspektivě bude nezbytné pravidelněji hodnotit, zda se evropský systém normalizace dokáže dostatečně přizpůsobovat rychle se měnícímu prostředí a přispívat k naplnění strategických vnitřních a vnějších cílů Evropy, zejména v oblasti průmyslové politiky, inovací a technického rozvoje. První hodnocení bude zahájeno nejpozději v roce 2013.

2. EVROPSKÁ NORMALIZACE JAKO PODPORA PRŮMYSLVÉ POLITIKY A INOVACÍ

V éře rostoucí celosvětové hospodářské soutěže, stárnutí evropského obyvatelstva a fiskální zdrženlivosti závisí evropská konkurenceschopnost na naší schopnosti podporovat inovace v oblasti výrobků, služeb a postupů. Z tohoto důvodu zaujímají

---

¹² Posouzení dopadů rovněž vyhodnocuje význam normalizačních činností financovaných ze strany EU ve světle požadavků politik a právních předpisů EU, jež jsou stanoveny v čl. 6 odst. 2 rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES ze dne 24. října 2006 o financování evropské normalizace.

¹³ Panel odborníků pro přezkum evropského systému normalizace (Expert Panel for the Review of the European Standardisation System, EXPRESS), „Normalizace pro konkurenceschopnou a inovativní Evropu: vize pro rok 2020“, zpráva Evropské komise, 2010. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/files/express/exp_384_express_report_final_distrib_en.pdf.

¹⁴ KOM(2009) 324 ze dne 3.7.2009.

¹⁵ A7-0276/2010.

inovace ve strategii Evropa 2020 a stěžejních iniciativách Komise Průmyslová politika¹⁶ a Unie inovací¹⁷ centrální pozici.

Přínos norem pro evropský průmysl je obrovský. Normy vedou ke snížení či úsporám nákladů, možným především díky úsporám z rozsahu, možnosti předvídat technické požadavky, nižším transakčním nákladům a možnosti přístupu k normalizovaným prvkům. Podle Světové banky¹⁸ je jedním z nejdůležitějších hospodářských přínosů norem to, že zvyšují výrobní a inovační účinnost. Výrobou velkých homogenních partií umožňují dodavatelům dosahovat nižších jednotkových nákladů. Výrobci také získávají schopnosti a zkušenosti tím, že se zaměřují na menší počet variant výrobků. Dalším přínosem je lepší přístup na trh díky větší konkurenceschopnosti z důvodu zvýšené účinnosti, nižších nákladů na obchodování, zjednodušených smluvních dohod (jelikož charakteristiky a funkce výrobku jsou v důsledku norem jasné) a lepší kvality. Normy rovněž umožňují lepší vztahy s dodavateli a zákazníky, jelikož je s nimi spojena větší bezpečnost pro spotřebitele, větší důvěra, nižší riziko odpovědnosti a bohatší výběr dodavatelů z již výše uvedených důvodů. Minimální požadavky na bezpečnost představují nejpřímější příklad používání norem k vyřešení problémů souvisejících se nedokonalými informacemi. Evropské normy mají nesmírný význam pro konkurenceschopnost podniků činných v oblasti dopravy, strojírenství, elektrotechnických výrobků a v ostatních odvětvích zpracovatelského průmyslu, jakož i v oblasti telekomunikací.

Dobře koncipované a včasné evropské normy mohou **inovace** podporovat mnoha způsoby. Stávající normy mohou kodifikovat a šířit nejnovější poznatky v různých technologiích. Mohou rovněž usnadnit zavádění inovativních výrobků zajištěním interoperability mezi novými a stávajícími výrobky, službami a postupy, např. v oblasti ekodesignu, inteligentních sítí, energetické účinnosti budov, nanotechnologií, bezpečnosti a e-mobility. V některých případech se inovace mohou snadněji prosadit na trhu, pokud splňují stávající normy bezpečnosti, kvality a výkonnosti. Normy pro interoperabilitu mohou podpořit technologické platformy, na jejichž základě může docházet k dalším inovacím, zejména v oblasti služeb (např. při využívání služeb mobilní sítě typu LTE jako platformy pro obchodní řešení s využitím mobilních telefonů nebo veřejné platformy cloud computingu pro aplikace elektronické správy).

Normy mohou také přispět k překlenutí propasti mezi výzkumem a výrobky nebo službami uplatnitelnými na trhu. Norma může kodifikovat výsledky výzkumu financovaného z veřejných zdrojů, které budou díky tomu k dispozici jako základ pro další inovace. To může představovat vysoce efektivní mechanismus pro přenos znalostí a technologií. Bohužel se nevyužívá plný potenciál normalizace coby podpory inovací. Stále je zapotřebí prohlubovat povědomí o tom, jak na sebe vzájemně působí různé kanály, jejichž prostřednictvím mohou normy podporovat inovace.

Klíčový přínos k normalizačnímu procesu představuje vědecká činnost. Metody, postupy a materiály, které vedou ke vzniku norem, jsou částečně nebo zcela

---

¹⁶ KOM(2010) 614.

¹⁷ KOM(2010) 546.

¹⁸ Quality Systems and Standards for a Competitive Edge (J. Luis Guasch, Jean-Louis Racine, Isabel Sánchez a Makhtar Diop), Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj / Světová banka, 2007.

definovány dostupnými vědeckými poznatky. **Prenormativní výzkum** je skutečně nutnou podmínkou pro mnoho slibných průmyslových aplikací a zároveň prostředek k zajištění rovných podmínek průmyslové spolupráce a předvídatelného regulačního prostředí pro budoucí rozvoj trhu.

Na evropské i vnitrostátní úrovni by měl být přijat systematický přístup k výzkumu, inovacím a normalizaci s cílem zlepšit využívání výsledků výzkumu a pomoci nejlepším nápadům, aby se dostaly na trh a dosáhly širokého přijetí.

Při začleňování norem s vědeckým obsahem do politiky Evropské unie budou stanoveny postupy, které zajistí, aby normy byly nestranné a spolehlivé a aby vycházely z vyvážených vědeckých důkazů a zohledňovaly dopady po celou dobu životního cyklu výrobků a služeb. Kromě výsledků relevantních pro normalizaci z výzkumných projektů financovaných EU a jiných zdrojů **bude v oblasti své odbornosti poskytovat vědecké znalosti Společné výzkumné středisko Evropské komise** s cílem zajistit, aby normy zohledňovaly hospodářskou produktivitu a sociální potřeby, jako environmentální udržitelnost a otázky bezpečnosti a zabezpečení. Je rovněž třeba zlepšovat povědomí o potenciálních synergiích mezi výzkumem, inovacemi a normalizací prostřednictvím lepšího vzdělávání a odborné přípravy o normách. Kromě toho mohou normy zahrnovat chráněné technologie, zejména pak v inovativních oblastech. Proto by v politikách orgánů ENO týkajících se práv duševního vlastnictví měly být spravedlivě vyváženy zájmy vlastníků technologií a zájmy uživatelů technologií, aby se zamezilo omezujícím účinkům na hospodářskou soutěž.

Evropské normy jsou důležitým krokem pro uvedení výsledků výzkumu na trh a pro ověřování technologií. Normy mohou hrát tuto zásadní úlohu, pouze pokud udří krok s vývojem technologií a stále **rychlejšími vývojovými cykly výrobků**. Doba před zahájením práce na normě spolu se třemi až pěti lety potřebnými k vypracování evropské normy v minulosti znamenala, že normy příliš zaostávaly za rychle se rozvíjejícími technologiemi a někdy byly zastaralé již v době svého přijetí. To je stále problematičtější, pokud mají být normy strategicky využívány k podněcování inovací a podpoře interoperability inovativních výrobků. Z toho důvodu se některá odvětví nechtějí do normalizace zapojovat, nebo nemohou využívat pozitivních účinků norem, jako je např. interoperabilita.

Pro zlepšení této situace mají zásadní význam dva faktory: zaprvé účinné předvídaní a plánování normalizace a zadruhé rychlost vypracování samotných norem. Předvídaní a prognostické studie mohou pomoci předpovědět potřebu vypracování norem propojením vznikajících technologií, jejich výzkumných potřeb týkajících se budoucích výrobků a postupů pro definici opatření. V těchto oblastech lze provést četná zlepšení, aniž by se tím narušily základní hodnoty systému normalizace, jako je inkluzivnost, konsenzus a dobrovolná povaha norem.

K tomu, aby zlepšila plánování svých činností souvisejících s normalizací, přijme Evropská komise roční **pracovní program pro normalizaci**, jak je stanoven v průvodním návrhu nařízení. Tento pracovní program stanoví strategické priority

pro evropskou normalizaci, pro pověření¹⁹ a pro další potřebné kroky. Přednost bude dána inovativním oblastem, které využívají mechanismy stanovené ve stěžejní iniciativě Unie inovací, například využití inovačních partnerství a monitorování oblastí pro rozvoj inovací Evropskou komisí. Navrhované nařízení rovněž zjednoduší postup pro podávání námitek proti harmonizovaným normám přijatým na podporu uplatňování právních předpisů EU. Financování ze strany Komise určené evropské normalizaci bude zaměřeno podle priorit stanovených v ročním pracovním programu.

Většina zúčastněných stran se domnívá, že **proces evropské normalizace by měl být urychlen, zjednodušen a zmodernizován**. Proto bude **finanční podpora EU** pro ENO použita k podpoře neustálého zlepšování jejich výsledků. Komise ve svých žádostech o vypracování norem stanoví lhůty a financování bude podmíněno splněním příslušných kritérií ze strany ENO, mimo jiné rychlosti vypracování norem, přiměřeného zastoupení zúčastněných stran a kvality, relevantnosti a aktuálnosti vytvořené normy. Cílem Komise je snížit průměrnou dobu potřebnou pro vypracování evropských norem nebo produktů evropské normalizace na žádost Komise, a to o 50 % do roku 2020²⁰.

Finanční podpora bude především záviset na tom, zda budou ENO zlepšovat **účinnost evropského systému normalizace**, a na splnění stanovených cílů ústředními sekretariáty. Některé kroky již byly podniknuty, například zřízení společného řídicího centra CEN-CENELEC pod společným generálním ředitelem. Orgány ENO však nyní musí modernizovat své vnitřní postupy, např. zkoumáním a přijímáním osvědčených postupů od ostatních organizací, které vypracovávají normy, a zlepšením jak vzájemné spolupráce, tak spolupráce s dalšími organizacemi. Orgány ENO by rovněž měly zlepšit informovanost o stávajících mechanismech řešení konfliktů a zajistit, aby tyto mechanismy vedly v přiměřeném časovém horizontu ke konsenzu.

Finanční prostředky na podporu pověření normalizačních činností zůstanou hlavní hnací silou rozvoje **norem, jejichž primární funkcí je podpora veřejné politiky a právních předpisů EU**. Komise bude i nadále podporovat překlad harmonizovaných norem do úředních jazyků EU.

---

¹⁹ Pověření jsou žádosti určené orgánům ENO o provedení činnosti týkající se plánování nebo vypracování norem.

²⁰ Snížení průměrné doby pro vypracování normy z 36 na 18 měsíců do roku 2020.

Opatření

- (1) Jak je uvedeno v průvodním návrhu nařízení, přijme Komise **roční pracovní program**, který stanoví priority pro evropskou normalizaci a potřebná pověření včetně příslušných lhůt. Pracovní program bude vypracován po rozsáhlé konzultaci Komise s příslušnými zúčastněnými stranami.
- (2) Komise bude vyžadovat, aby byly **evropské normy pro inovativní výrobky a služby**, např. v oblasti ekodesignu, inteligentních sítí, energetické účinnosti budov, nanotechnologií, bezpečnosti a e-mobility, vypracovávány a přijímány rychle.
- (3) Financování ENO bude podmíněno tím, zda splní **výkonnostní kritéria** a stanovené **cíle**, které mimo jiné uvádí, že ENO budou muset optimalizovat rychlost vypracování norem a modernizovat své pracovní postupy. ENO by měly snížit průměrnou dobu potřebnou pro vypracování evropských norem nebo produktů evropské normalizace vytvářených na žádost Komise, a to o 50 % do roku 2020. Nařízení navíc zjednoduší a zkrátí postup pro předkládání námitek proti harmonizovaným normám.
- (4) Při začleňování norem s vědeckým obsahem do politiky Evropské unie přijme Komise všechny potřebné kroky, které zajistí, aby základem evropského normalizačního postupu byly **nestranné, spolehlivé a vyvážené vědecké důkazy**. Kromě výsledků relevantních pro normalizaci z výzkumných projektů financovaných EU a jiných zdrojů bude v oblasti své odbornosti poskytovat vědecké znalosti Společné výzkumné středisko Evropské komise s cílem zajistit, aby normy zohledňovaly hospodářskou konkurenceschopnost, sociální potřeby, otázky bezpečnosti a zabezpečení a environmentální dopad po celou dobu životního cyklu.
- (5) Očekává se, že ENO, členské státy a další normalizační orgány zlepší **publikovaní a vzdělávání** v oblasti normalizace a potenciální vazby s výzkumnými projekty. Informovanost veřejnosti o normalizaci by měla být zlepšena prostřednictvím odborné přípravy, osvětových činností a cílených seminářů.

3. VYUŽITÍ NOREM PŘI ŘEŠENÍ KLÍČOVÝCH SPOLEČENSKÝCH OTÁZEK

Normy lze strategicky využít v oblastech vysokého politického a hospodářského významu s cílem urychlit vývoj inovativních řešení, mimo jiné i zavedením IKT. Ve 21. století čelí Evropa celé řadě strategických výzev, zejména v oblastech, v nichž mají normy obzvláště silný potenciál podpořit politiku EU, jako jsou ochrana spotřebitele, přístupnost, změna klimatu, účinné využívání zdrojů, bezpečnost a civilní ochrana, ochrana osobních údajů a soukromí jednotlivců²¹ a využívání IKT pro interoperabilitu na jednotném digitálním trhu.

V oblasti **ochrany spotřebitele** spočívá význam norem zejména v zajištění bezpečnostních parametrů v normách, které poskytují předpoklad shody se směrnicí o obecné bezpečnosti výrobků²². Komise proto připravuje návrh, ve kterém se

²¹ KOM(2010) 609, „Komplexní přístup k ochraně osobních údajů v Evropské unii“.

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES ze dne 3. prosince 2001 o obecné bezpečnosti výrobků.

předpokládá, že bude umožněno rychlejší přijímání pověření pro evropské normy a že bude posílena jejich role ve směrnici.

Normalizace již představuje významný nástroj pro **zlepšení přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby**. Nějakou formou zdravotního postižení trpí přibližně desetina všech obyvatel Evropy a se stárnutím obyvatelstva v Evropě se bude toto číslo zvyšovat. Normy, které zohledňují úvahy ohledně přístupnosti podle zásady „design pro všechny“²³, mají velký potenciál odstranit bariéry a zlepšit postavení osob se zdravotním postižením tak, aby se mohly po všech stránkách zapojit do společnosti. Zásada „design pro všechny“ přispívá ke zlepšování rovnoprávného přístupu všech osob mimo jiné k zaměstnanosti, zastavěnému prostředí, dopravě, zdravotnickým zařízením, informacím a komunikaci, vzdělávání, volnému času a kultuře. Normy vytvořené v souladu s touto zásadou mohou rovněž podpořit inovace a vytvoření skutečného evropského jednotného trhu s přístupnými výrobky a službami pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby. Postupy evropské normalizace použité v oblasti sociálních služeb by mohly být prostředkem šíření **sociálních inovací** prostřednictvím velkého počtu subjektů a poskytovatele služeb by viditelně motivovaly k tomu, aby se jejich další činnost ubírala správným směrem. Požadavky na přístupnost je proto třeba zvážit ve všech příslušných normalizačních činnostech mimo jiné prostřednictvím většího zapojení organizací zastupujících osoby se zdravotním postižením, odborníků na přístupnost a dalších příslušných odborníků. Úmluva Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením vstoupila pro země EU v platnost dnem 22. ledna 2011 a byla ratifikována 17 členskými státy; ve zbývajících členských státech proces ratifikace ještě probíhá. Úmluva od členských států požaduje, aby při tvorbě norem podporovaly zásadu „univerzálního designu“ a aby vypracovaly a vyhlásily minimální normy pro zajištění přístupnosti zařízení a služeb dostupných nebo poskytovaných veřejnosti a kontrolovaly jejich dodržování. Evropská normalizace může k provádění úmluvy v Evropě přispět.

Evropská normalizace může podpořit právní předpisy a politiky týkající se **změny klimatu či zeleného růstu a dále podpořit přechod na nízkouhlíkové a z hlediska zdrojů účinné hospodářství**. Začleňováním požadavků souvisejících s kritérii vymezujícími, kdy odpad přestává být odpadem, s trvanlivostí a recyklovatelností normy podporují účinné využívání zdrojů. Pro posouzení emisí a dopadů na životní prostředí budou zvláště důležité normy měření, což umožní zlepšení environmentálního profilu výrobků a výrobních postupů. V této oblasti se vyjadřuje podpora využívání nástrojů pro analýzu životního cyklu vyvinutých na úrovni EU²⁴. To bude rovněž rozhodující pro rozvoj nových trhů s výrobky a službami šetrnějšími k životnímu prostředí a při usnadňování přístupu nových subjektů na trh. V budoucnosti bude nutné vzít v úvahu environmentální faktory při tvorbě norem i v jiných oblastech, tedy proces známý jako „začlenění požadavků na ochranu životního prostředí“²⁵. Komise oceňuje pokrok, jehož dosáhly ENO v rámci pomoci subjektům, které vypracovávají normy, při identifikaci a porozumění základním

---

²³ Pověření M 473 „Design pro všechny“.

²⁴ International Life Cycle Database Handbook (<http://lct.jrc.ec.europa.eu/>); probíhající práce týkající se ekologické stopy výrobků a podniků (http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm, http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm).

²⁵ Viz pověření pro ekodesign, která již byla vydána pro řadu skupin výrobků, např. M/439, M/450, M/451, M/469, M/470.

dopadům na životní prostředí a při určování, zda je možné se těmito dopady při vypracování norem zabývat. Nicméně úsilí efektivně řešit otázky životního prostředí v národních normalizačních orgánech je i nadále roztrženo. Začlenění požadavků na ochranu životního prostředí by proto mělo i nadále pro ENO i národní normalizační orgány představovat vysokou prioritu. Především národní normalizační orgány musí do procesu vypracování norem více zapojovat nevládní ekologické organizace.

Urychlení normalizace má zásadní význam pro vytvoření celoevropského trhu s bezpečnostními produkty a pro Komisi již představuje prioritu²⁶. V oblasti bezpečnosti je při řešení nově se objevujících hrozeb prvořadá rychlost, proto by se měly v normalizaci plně využívat zrychlené postupy. Kromě toho by měly být normy pro některé bezpečnostní aplikace, jako jsou skenery na letištích nebo tiskárny pro bankovky, zpřístupněny pouze subjektům, které mají požadované bezpečnostní prověrky.

Opatření

- (6) Komise přepracuje **směrnici o obecné bezpečnosti výrobků**, ve které se předpokládá, že bude zejména posílena úloha evropských norem a zkrácen postup pro jejich přijetí.
- (7) Komise rozšíří **strategické využití normalizace** k podpoře **právních předpisů a strategií v oblasti životního prostředí a přístupnosti a v oblasti civilní bezpečnosti a ochrany**.
- (8) Členské státy by měly zajistit, aby se **do normalizace na vnitrostátní úrovni efektivně zapojily zúčastněné strany, nevládní ekologické organizace a zástupci osob se zdravotním postižením a starších osob**.
- (9) Orgány ENO a národní normalizační orgány by měly zajistit, aby normy plně zohledňovaly **faktory významné pro spotřebitele, životní prostředí a přístupnost, a aby byly přiměřeně zapojeny reprezentativní zúčastněné strany**.

4. INKLUZIVNÍ POSTUP VYPRACOVÁNÍ NOREM

Potenciál dobrovolných norem závisí na síle konsenzu, kterého bylo dosaženo při jejich vypracování. Silný konsenzus je zásadní pro to, aby normu přijalo příslušné výrobní odvětví. Přijetí normy dalšími zúčastněnými stranami má význam v těch oblastech, kde se normy používají na podporu veřejné politiky a právních předpisů. V současné době však nejsou všechny relevantní zúčastněné strany v normalizačním procesu přiměřeně zastoupeny. Ačkoli páteří evropského hospodářství jsou **malé a střední podniky**, jsou to i nadále větší společnosti, které jsou v různých technických orgánech evropské normalizace lépe zastoupeny. Důvodem je to, že malé a střední podniky zaměstnávají málo zaměstnanců a mohou si jen zřídka dovolit rozdělovat práci tak, aby jeden zaměstnanec trávil významnou část pracovní doby vypracováváním norem. Náklady, pokud jde o vynaložený čas, cestovní výdaje a členské poplatky, jsou nepřiměřeně vysoké.

²⁶ KOM(2009) 691.

Normalizace se navíc posouvá do jiných oblastí. Dříve se normy vydávaly kvůli technické koordinaci. Dnes se vypracovávají pro širší využití uvnitř organizací, například aby poskytly vodítko v oblasti řídicích systémů, služeb, environmentálních nebo sociálních otázek. Navíc platí, že ačkoli jsou normy vypracovávány soukromými subjekty, mívají tradičnější normy významný dopad na širší společnost a ovlivňují zejména bezpečnost a blaho občanů, účinnost sítí, životní prostředí a další oblasti veřejné politiky.

Proto je nutné, aby **do procesu normalizace byly úzce zapojeny malé a střední podniky a zúčastněné společenské subjekty**, které reprezentují tyto širší skupiny (např. spotřebitelé, odborové organizace, nevládní ekologické organizace, organizace zastupující nebo sdružující osoby se zdravotním postižením). Orgány ENO by tohoto cíle mohly dosáhnout například inspirací u modelu, který byl použit pro vypracování normy ISO pro společenskou odpovědnost²⁷ a o kterém se mluví jako o alternativním způsobu tvorby norem. Tento model je relevantní zejména pro velmi citlivé pracovní otázky nebo záležitosti zvláštního veřejného zájmu.

V současné době je pro přímou účast malých a středních podniků již otevřen model členství v ETSI. V případě organizací CEN a CENELEC je účast malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů na vypracování evropských norem zprostředkována národními normalizačními orgány. To je důsledkem „**zásady vnitrostátního delegování pravomoci**“, kdy jsou zájmy všech národních zúčastněných stran v CEN a CENELEC zastoupeny jejich příslušným národním normalizačním orgánem. Výhodou této zásady je, že velká část práce je odvedena na vnitrostátní úrovni, což snižuje náklady na účast, zejména cestovní výdaje, a rovněž jsou zohledňována jednotlivá národní specifika, například jazyk. Vzhledem k tomu, že tato zásada bude i nadále základem systému normalizace v CEN a CENELEC, musí být národní normalizační orgány schopny zajistit pevnou platformu pro budování konsenzu. Přestože některé národní normalizační orgány učinily v této oblasti výrazný pokrok, zbývá řada těch, které musí být při zapojování zúčastněných stran, které se dříve normalizačního procesu neúčastnily, aktivnější. V některých případech představuje překážku pro malé a střední podniky a zúčastněné společenské subjekty cena norem. Osvědčené postupy, jako zvláštní sazby nebo zvýhodněné ceny balíku norem, mohou tyto překážky odstranit a zároveň zachovat nebo dokonce zlepšit finanční životaschopnost systému.

CEN, CENELEC a ETSI se při všech svých činnostech řídí **základními zásadami pro normalizaci**²⁸ stanovenými Světovou obchodní organizací (WTO) v souvislosti s Dohodou o technických překážkách obchodu²⁹. Orgány ENO a národní normalizační orgány by měly vzít kritéria WTO jako základ a vyvinout **schéma s měřitelnými parametry, aby bylo možno prokázat, že národní normalizační orgány tato kritéria dodržují, a zajistit tak neustálé zlepšování evropského systému normalizace.**

---

²⁷ ISO 26000.

²⁸ Těmito zásadami jsou: transparentnost, otevřenost, nestrannost a konsenzus, efektivita a relevantnost a soudržnost.

²⁹ Světová obchodní organizace – Technické překážky obchodu: Příloha 3c Kodexu správné praxe pro přípravu, přijímání a uplatňování norem http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm.

Takové schéma by tvořilo základ budoucího **vzájemného hodnocení** národních normalizačních orgánů, které by mělo zahrnovat jiné prvky, jako například strukturu nákladů, transparentnost a účinnost. Větší spolupráce mezi národními normalizačními orgány, včetně výměny osvědčených postupů a twinningových projektů, rovněž pomůže zlepšit výsledky těchto orgánů.

Kromě toho existuje významný prostor pro zvýšení účasti malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů v evropských normalizačních výborech, ačkoli otázky spojené s časem a náklady představují nemalou překážku. Přestože ENO zahájily činnost s cílem zlepšit účast malých a středních podniků na normalizaci a jejich prospěch z ní, je potřeba podniknout další kroky. Komise bude proto i nadále finančně podporovat **účast malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů v evropských normalizačních výborech**³⁰. Kromě toho bude nadále podporovat evropské organizace zastupující malé a střední podniky a zúčastněné společenské subjekty tím, že bude financovat činnost jejich sekretariátů. CEN a CENELEC by navíc měly plně provést doporučení zprávy „Přístup malých a středních podniků k evropské normalizaci“³¹. Kromě toho by měly přizpůsobit svá interní pravidla, aby posílily postavení evropských sdružení malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů.

Opatření

- (10) Komise bude požadovat, aby ENO vyhodnotily zavedení **alternativních a inkluzivnějších pracovních postupů** („alternativní způsob tvorby norem“), zejména pro velmi citlivé pracovní otázky nebo záležitosti zvláštního veřejného zájmu.
- (11) Komise požádá orgány ENO a národní normalizační orgány, aby zavedly dobrovolné schéma, které bude prokazovat, že národní normalizační orgány dodržují kritéria členství založená na zásadách **WTO o technických překážkách obchodu** a že ENO toto dodržování pravidelně monitorují. Komise dále ENO požádá, aby každoročně podávaly zprávu o výsledcích tohoto monitorování Komisi.
- (12) Komise bude kromě toho požadovat, aby ENO a národní normalizační orgány vyvinuly systém **vzájemného hodnocení** s cílem aktivně monitorovat mimo jiné širokou účast na normalizačním procesu.
- (13) Členské státy by měly podporovat účast **národních organizací zastupujících malé a střední podniky a národních zúčastněných společenských subjektů**, včetně případné finanční podpory.
- (14) Národní normalizační orgány se vyzývají, aby malým a středním podnikům a zúčastněným společenským subjektům **poskytovaly normy za zvláštní sazby nebo za zvýhodněné ceny balíku norem**.

³⁰ Například prostřednictvím normalizační sady nástrojů pro malé a střední podniky (Small and Medium Enterprises Standardisation Toolkit – SMEST 1 & 2).

³¹ de Vries, Blind, Mangelsdorf, Verheul, van der Zwann, „Přístup malých a středních podniků k evropské normalizaci“ (SME access to European standardization), Rotterdam, 2009.

(15) Mělo by se posílit postavení **evropských sdružení zastupujících malé a střední podniky a zúčastněné společenské subjekty**, mimo jiné prostřednictvím pokračující finanční podpory ze strany Komise.

5. NORMALIZACE A JEDNOTNÝ EVROPSKÝ TRH SLUŽEB

Jak se uvádí ve stěžejní iniciativě Na cestě k Aktu o jednotném trhu³², má pro uskutečnění strategie Evropa 2020 zásadní význam prosperující a plně funkční jednotný evropský trh. Základem jednotného trhu jsou čtyři druhy svobody pohybu: osob, zboží, služeb a kapitálu. K jedné z těchto oblastí, konkrétně zboží, evropský systém normalizace již významně přispěl, zejména prostřednictvím tzv. „nového přístupu“ k právním předpisům, které jsou navrhovány tak, aby bránily vzniku technických překážek obchodu.

Ačkoli jsou evropské normy velmi rozšířené v oblasti dopravy a logistiky, poštovních služeb a sítí a služeb elektronické komunikace, **hrají dobrovolné evropské normy méně významnou roli při podpoře dokončení jednotného trhu služeb a při přispívání ke konkurenceschopnosti tohoto klíčového odvětví evropského hospodářství.** Služby jsou v současnosti jednou z hlavních hnacích sil hospodářství EU, kdy se více než dvěma třetinami podílejí na HDP EU a byly zdrojem při tvorbě všech nových pracovních míst v minulém roce. Jednotný trh služeb však nedosáhne svého plného potenciálu, dokud bude v této oblasti existovat řada právních a administrativních překážek. Tím, že zlepší interoperabilitu a kvalitu služeb, mají normy v tomto kontextu velký potenciál přispět k evropštějšímu a lépe prosperujícímu odvětví služeb, a tudíž i k inovativnějšímu a konkurenceschopnějšímu hospodářství.

Pokrok při vypracovávání evropských norem v oblasti služeb je však jen pozvolný, přičemž tento druh norem zaznamenal v posledních letech prudký nárůst spíše na vnitrostátní než evropské úrovni (453 nových vnitrostátních norem v letech 2005–2009 ve srovnání s 24 evropskými). Toto rozmnožení vnitrostátních norem představuje překážky obchodu se službami uvnitř EU, jelikož to pro podniky znamená, že se v rámci jednotného trhu musí přizpůsobovat stále většímu počtu rozdílných vnitrostátních norem.

Toto je důvod, proč sdělení Komise s názvem „Akt o jednotném trhu: Dvanáct nástrojů k podnícení hospodářského růstu a posílení důvěry“ zahrnuje mezi dvanácti klíčovými prioritními opatřeními, jež mají orgány EU přijmout před koncem roku 2012, **rozšíření evropského systému normalizace na služby. Navrhované nařízení o evropské normalizaci má proto ve své oblasti působnosti i dobrovolné normy v oblasti služeb**, což by mělo snížit pravděpodobnost existence protichůdných a paralelních vnitrostátních norem. Nařízení zároveň opravňuje Komisi vydávat po důkladném zvážení pověření požadující vypracování evropských norem v oblasti služeb. Respondenti veřejné konzultace o reformě systému normalizace tomuto návrhu vyjádřili velkou podporu. Návrh nařízení však na služby nerozšíří povinnost oznamovat návrhy předpisů týkajících se výrobků, jelikož to není předmětem návrhu. Tento systém, v rámci něhož musí být návrhy technických

³² KOM(2010) 608.

předpisů týkajících se výrobků a služeb informační společnosti oznamovány Komisi a ostatním členským státům, zůstane návrhem nezměněn. Rozšíření tohoto systému na oblast služeb může být zváženo později v rámci přezkumu směrnice 98/34/ES.

Evropské normy v oblasti služeb musí brát v potaz veřejný zájem a musí být založeny na konsenzu a vycházet z potřeb trhu, kdy jsou určující potřeby hospodářských subjektů a zúčastněných stran, jichž se norma přímo nebo nepřímo dotýká. Komise proto hodlá provádět konzultace se zúčastněnými stranami z odvětví služeb s cílem zajistit, aby všechny budoucí normy v tomto testu významu pro trh skutečně obstály. **Skupina na vysoké úrovni pro služby podnikům** navrhovaná se sdělení Komise Na cestě k Aktu o jednotném trhu³³ by se rovněž měla využívat jako fórum pro diskuzi o těchto a dalších otázkách týkajících se normalizace služeb. Je třeba poznamenat, že převážná většina podniků v sektoru služeb jsou malé podniky. Proto je účast malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů pro normalizační proces rozhodující.

Opatření

- (16) **Normy v oblasti služeb** budou zahrnuty do oblasti působnosti průvodního nového nařízení o normalizaci.
- (17) V případě tržní poptávky a na základě konzultací se zúčastněnými stranami bude Komise pro **odvětví služeb** požadovat **vypracování dobrovolných norem, které vycházejí z potřeb trhu, jsou založeny na konsenzu a berou v potaz veřejný zájem**.
- (18) Komise rovněž zřídí **skupinu na vysoké úrovni pro služby podnikům**, která se také bude zabývat otázkami norem ve výrobních odvětvích.

6. NORMALIZACE, INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE (IKT) A INTEROPERABILITA

IKT tvoří 5 % evropského HDP a roční tržní hodnota tohoto odvětví představuje 660 miliard EUR. Tento hospodářský význam je však nepatrný ve srovnání s dopadem úlohy, kterou IKT hrají v růstu produktivity všech ostatních obchodních odvětví. IKT mají navíc přímý vliv na život jednotlivých občanů; více než 250 milionů lidí v EU používají každý den internet a téměř všichni evropští občané vlastní mobilní telefon. Díky této skutečnosti prošel svět obchodu a celá společnost v mnoha ohledech výraznými změnami, které se budou stále zrychlovat. Atraktivní obsah a služby dostupné prostřednictvím výkonného internetového prostředí podněcují poptávku po vyšší rychlosti a kapacitě, což na oplátku podpoří vznik nových podniků a ještě inovativnějších služeb.

K tomu, aby mohla Evropa z IKT plně těžit, **je třeba mít k dispozici normy, které zajistí interoperabilitu mezi přístroji, aplikacemi, registry údajů, službami a sítěmi**. Využívání norem je rovněž třeba podporovat, a to i prostřednictvím veřejných zakázek a příslušných politik a právních předpisů EU.

³³ KOM(2010) 608.

Spolu s dramatickými změnami v oblasti IKT se změnila i oblast jejich normalizace. Kromě tradičních organizací, které vytvářejí normy, se více prosazují specializovaná a většinou globální **fóra a konsorcia v oblasti IKT**, přičemž několik z nich dokonce působí jako vedoucí organizace v oblasti tvorby norem pro IKT. Tyto vedoucí organizace se obvykle řídí pravidly, procesy a postupy, které jsou víceméně v souladu s těmi, které pro mezinárodní normalizační organizace stanovila WTO. Ačkoli ENO již vyvinuly značné úsilí o užší spolupráci s těmito fóry a konsorciemi, nejsou normy vypracované těmito subjekty integrovány do evropských norem.

Je nutné dosáhnout alespoň přiměřené úrovně interoperability a zabezpečit, aby zadavatelé veřejných zakázek měli k dispozici interoperabilní služby a aplikace IKT. To by se mělo zajistit zohledněním současných technologií, kde v oblastech jako je internet nebo World Wide Web na poli normalizace spíše dominují fóra a konsorcia než ENO. Komise v tomto ohledu předložila k veřejné konzultaci podrobné návrhy ve formě bílé knihy³⁴ týkající se modernizace evropské normalizace v oblasti IKT. Vzhledem k pozitivním reakcím na tuto bílou knihu hodlá nyní Komise uvedené návrhy dále provádět.

Jak uvádí sdělení Digitální agenda pro Evropu³⁵, zavede nařízení systém, díky němuž bude možné nejdůležitější **normy v oblasti IKT vypracované vedoucími globálními fóry a konsorciemi v oblasti IKT používat při zadávání veřejných zakázek s cílem zabránit patovým situacím a podpořit hospodářskou soutěž** při dodávkách interoperabilních služeb, aplikací a produktů IKT. V některých případech definovaných v kontextu politik a strategických iniciativ, struktur a rámců interoperability v oblasti IKT může být zavedení celosvětově přijímaných normalizovaných rozhraní požadavkem při zadávání veřejných zakázek za podmínky, že budou uplatňovány zásady otevřenosti, spravedlnosti, objektivit a nediskriminace, jakož i směrnice týkající se zadávání veřejných zakázek.

Vybrané normy pro oblast IKT budou **evropské normy doplňovat** a musí splňovat **kritéria kvality**. Tato kritéria, která se týkají jak postupů vypracovávání norem, tak norem samotných, se zabývají otázkami, jako je otevřenost, transparentnost a neutralita, a zároveň ukládají stejné minimální požadavky, které uplatňují ENO v oblasti nakládání s právy duševního vlastnictví.

Komise bude stále více používat vybrané normy pro oblast IKT vypracované pro evropské politiky jinými organizacemi, které vytvářejí normy, než ENO, pokud budou tyto normy splňovat uvedená kritéria kvality, obzvláště má-li být dále posilována interoperabilita mezi přístroji, aplikacemi, registry údajů, službami a sítěmi. Například ve stále se vyvíjející oblasti cloud computingu jsou snahy o normalizaci a normy nesčetné a rozptýlené. Je třeba dále pracovat na tom, aby se tyto normy staly užitečným nástrojem na podporu evropských zájmů spočívajících v zajištění výběru uživatele prostřednictvím interoperability a přenositelnosti údajů.

Pokud chce Evropa mít včas k dispozici potřebné normy v oblasti IKT, je nutné zahájit **stálý dialog** mezi orgány veřejné správy a zúčastněnými stranami a dialog

---

³⁴ Modernizace normalizace v oblasti informačních a komunikačních technologií v EU – kroky kupředu, KOM(2009) 324, 3.7.2009.

³⁵ KOM(2010) 245.

mezi organizacemi, které vytvářejí normy, včetně fór a konsorcií. Komise bude rovněž nadále spolu se zúčastněnými stranami zkoumat způsoby dalšího zlepšení transparentnosti a předvídatelnosti nakládání s právy duševního vlastnictví v oblasti normalizace IKT. Současně bude pomáhat a podporovat ENO, aby dále posilovaly svoji spolupráci s fóry a konsorcií, zejména aby začlenily jejich specifikace do evropského systému normalizace, například prostřednictvím zrychlených postupů.

Opatření

- (19) Navrhované průvodní nařízení umožní, aby v dokumentaci k veřejným zakázkám byly uváděny odkazy na **vybrané normy pro oblast IKT**, které jsou trhem obecně přijímány a splňují soubor kritérií kvality založených na zásadách WTO pro mezinárodní normalizační postupy v oblastech, kde ENO nejsou aktivní, kde se normy ENO dosud neprosadily na trhu nebo kde jsou tyto normy zastaralé.
- (20) Komise bude v **politikách EU** stále více používat **vybrané normy pro oblast IKT**, které splňují tentýž soubor kritérií kvality, obzvláště má-li být dále posilována interoperabilita mezi přístroji, aplikacemi, registry údajů, službami a sítěmi
- (21) V roce 2011 vytvoří Komise specializovanou **platformu složenou z mnoha zúčastněných stran** a bude jí předsedat. Tato platforma bude Komisi poskytovat poradenství v záležitostech týkajících se provádění normalizačních opatření v oblasti IKT, včetně pracovního programu pro normalizaci IKT, stanovení priorit na podporu právních předpisů a politik a identifikace specifikací vypracovaných globálními fóry a konsorcií v oblasti IKT.
- (22) Členské státy by měly **při zadávání veřejných zakázek v oblasti IKT více využívat norem, včetně vybraných norem pro oblast IKT**, aby se podpořila interoperabilita a inovace a zabránilo se patovým situacím.
- (23) Očekává se, že ENO budou neustále zlepšovat postupy na **začlenění norem pro oblast IKT vypracovaných ostatními organizacemi, které vytvářejí normy, do evropského systému normalizace**, například prostřednictvím zrychlených postupů.

7. NORMY JAKO PROSTŘEDEK VĚTŠÍ KONKURENCESCHOPNOSTI EU NA SVĚTOVÉM TRHU

Evropa již prostřednictvím svých národních normalizačních orgánů, které jsou všechny členem ISO a IEC, hraje na poli mezinárodní normalizace vedoucí roli. Normy mají důležitou roli v **podpoře konkurenceschopnosti evropských podniků na celosvětovém trhu**, jelikož jim umožňují přístup na zahraniční trhy a vytváření obchodních partnerství po celém světě³⁶.

Evropský systém normalizace proto uznává nadřazenost mezinárodních norem prostřednictvím vídeňské a drážďanské dohody, které stanoví rámec pro spolupráci mezi ENO a mezinárodními normalizačními orgány. Mezinárodní normy přispívají zejména k odstranění překážek obchodu, které jsou výsledkem technické regulace

³⁶ Stěžejní iniciativa Obchod, růst a celosvětové záležitosti – Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020, KOM(2010) 612.

v různých zemích, a představují silný nástroj na podporu sblížení předpisů. Evropské normy by se proto měly v co největší míře zakládat na mezinárodně uznávaných normách ISO, IEC a ITU (Mezinárodní telekomunikační unie). Měly by být tudíž prozkoumány další možnosti k většímu sblížení s mezinárodními normami. Evropské normy jsou nutné v případech, kdy mezinárodní normy neexistují nebo pokud dostatečně nesplňují legitimní regulatorní a strategické cíle. Pokud se evropské normy od stávajících mezinárodních norem liší, měly by být pro tyto rozdíly poskytnuty důvody.

EU a ESVO jsou odhodlány skutečně provádět všechny mezinárodní normy, které jsou v souladu s hodnotami evropské normalizace, i za cenu stažení protichůdných evropských norem. Žádná jiná země nebo regionální organizace takto rovnocenný a komplexní závazek k používání mezinárodních norem nemá. EU bude proto i nadále **propagovat používání mezinárodních norem**, bude se aktivně vyhýbat protekcionistickým opatřením a stejný přístup očekává i od svých partnerů.

Evropa je často inovátorem při rozvoji nových druhů obchodovatelného zboží, služeb a technologií, například v oblasti elektrických vozidel, bezpečnosti, energetické účinnosti a inteligentních sítí. Bude-li EU působit jako hnací motor vypracovávání evropských nebo mezinárodních norem v těchto oblastech, může co nejvíce využít výhody „prvního tahu“ a zvýšit konkurenceschopnost evropského průmyslu. **Normalizační orgány sídlící v EU by proto měly i nadále předkládat návrhy mezinárodních norem** v oblastech, kde má Evropa na globální úrovni vedoucí úlohu, aby se maximálně využila evropská konkurenční výhoda. Mezinárodní normalizace bude mít rovněž význam při řešení společenských otázek, jako je změna klimatu, přístupnost a životní podmínky stárnoucího obyvatelstva. Efektivní opatření budou během přípravné fáze vypracovávání norem vyžadovat zvýšenou spolupráci mezi ENO a jejich mezinárodními protějšky.

Evropská normalizace může být inspirací pro sousední země a další regiony na celém světě. Evropský systém normalizace by měl být propagován prostřednictvím větší a lépe koordinované viditelnosti a iniciativ technické pomoci, například větší účastí rozvojových a nejméně rozvinutých zemí na ustanovování mezinárodních norem nebo zajištěním odborníků na normalizaci a regulaci vnitřního trhu v trzích třetích zemí.

Jelikož obchodní politika EU věnuje zvláštní pozornost **USA, Číně, Rusku, Japonsku, Indii a Brazílii**, má posílení spolupráce v oblasti normalizace pro naše hospodářské vztahy s těmito zeměmi zvláštní význam. Komise v této souvislosti především vítá výsledky Transatlantické hospodářské rady a Fóra na vysoké úrovni pro regulativní spolupráci s ohledem na zlepšení navazující spolupráce při normalizaci mezi EU a USA v oblasti energetické účinnosti, elektrických automobilů, přístupnosti a inteligentních sítí. Spolupráce mezi Komisí a Čínou také vykazuje slibné výsledky a podobné iniciativy by měly být zahájeny s dalšími partnery, například s Indií.

V rámci **evropské politiky sousedství** je podporován regulační model EU a partneři jsou vyzýváni k využívání možnosti těžit z atraktivity sdíleného regulačního prostředí. Někteří partneři se již rozhodli pro rozsáhlejší sblížení s normami EU a pracují na splnění závazků týkajících se přejímání evropských norem s cílem dojednat obsáhlou a komplexní dohodu o volném obchodu s EU.

Širší využití dobrovolných mezinárodních norem v regulaci rovněž představuje silný nástroj ke sblížení předpisů různých zemí a obchodních bloků v zájmu zajištění řádného fungování celosvětových trhů, včetně finančních trhů. Evropská komise a členské státy by proto během obchodních jednání a dialogů týkajících se regulace měly nadále podporovat sblížování předpisů a využívat stávající odvětvové iniciativy, které obsahují normalizační prvek. EU by rovněž měla spolupracovat se svými mezinárodními partnery s cílem podpořit využívání dobrovolných mezinárodních norem v regulaci a zlepšit otevřenost, transparentnost a kvalitu/efektivitu našich příslušných postupů.

Orgány ENO již vzájemně spolupracují a koordinují činnost se svými mezinárodními protějšky. **Měly by společně uzavřít další dohody s uznávanými normalizačními orgány ve třetích zemích a regionech.**

Opatření

- (24) Komise bude při obchodních jednáních a dialozích týkajících se regulace nadále **podporovat větší sblížování s mezinárodními normami, využívání dobrovolných norem v regulaci a využívání současných iniciativ na sblížování předpisů v různých odvětvích.** Bude podporovat a posilovat stávající dialogy týkající se regulace, zejména ty, které výslovně zahrnují normalizaci, a prozkoumá možnost zahájení dalších dialogů s novými partnery.
- (25) Komise bude poskytovat **technickou pomoc** zemím a regionům s cílem podpořit jejich účast na mezinárodním stanovování norem.
- (26) Podporou **evropských normalizačních odborníků** v zemích se strategickým obchodním významem pro EU posílí Komise spolupráci s normalizačními orgány těchto zemí.
- (27) Komise očekává, že ENO a národní normalizační orgány budou předkládat více **návrhů mezinárodních norem v oblastech, kde má Evropa na globální úrovni vedoucí úlohu.** Komise dále ENO žádá, aby aktivně monitorovaly evropské výsledky na poli mezinárodní normalizace a aby o nich každoročně Komisi podávaly zprávu.
- (28) **Očekává se, že ENO budou v mezinárodních záležitostech postupovat společně** a že dále posílí stávající spolupráci se svými mezinárodními protějšky. Tato posílená spolupráce by měla zahrnovat inovativní oblasti vypracovávání norem a další podporu mechanismů pro společnou přípravu norem.

8. MONITOROVÁNÍ POKROKU A PŘÍPRAVA STRATEGIE PO ROCE 2020

Komise začne potřebné kroky provádět okamžitě, avšak s některými opatřeními bude třeba počkat na vstup průvodního nařízení v platnost, což v ideálním případě znamená 1. ledna 2013.

Do roku 2013 bude zahájen **nezávislý přezkum** pro změření a posouzení toho, zda jsou naplňovány strategické cíle tohoto sdělení. Jeho hlavním cílem bude posoudit, zda se v dlouhodobější perspektivě evropský systém normalizace dokáže přizpůsobovat rychle se měnícímu prostředí a přispívat k naplnění strategických

vnitřních a vnějších cílů Evropy, zejména v oblasti průmyslové politiky, inovací a technického rozvoje. Dále vyhodnotí, zda je evropský systém normalizace přiměřený z hlediska potřeb trhu, inkluzivnosti a reprezentativnosti. V tomto kontextu rovněž přezkoumá, zda by měla být udělena hlasovací práva v rámci orgánů ENO vybraným evropským organizacím zastupujícím malé a střední podniky a zúčastněné společenské subjekty. Měl by také posoudit, jakým způsobem může evropský systém normalizace podpořit evropské normy i mimo rámec jednotného trhu v globalizovaném hospodářství. Komise rovněž zajistí plný soulad s víceletým finančním rámcem na období po roce 2013 a s ustanoveními finančního nařízení. Nezávislý přezkum bude také představovat užitečný základ pro určení strategických priorit v oblasti normalizace po roce 2020. Tyto priority poskytnou solidní základ evropské normalizační strategie a zajistí, aby normalizace i nadále hrála významnou roli při podpoře evropské budoucnosti.

Opatření

- (29) Nejpozději v roce 2013 bude zahájen **nezávislý přezkum** s cílem posoudit dosažený pokrok na základě strategických cílů a vyhodnotit fungování současného řízení evropského systému normalizace. Zváží opatření zaměřená na zrychlení, dosažení větší inkluzivnosti a zlepšení účinnosti tvorby norem při zachování strategického postavení EU vůči jejím hlavním obchodním partnerům. Komise rovněž zajistí soulad s víceletým finančním rámcem na období po roce 2013 a s ustanoveními finančního nařízení.